

VIES reģistrācija nav būtiska ES darījumu atbrīvošanai no PVN(3/24/17)

Šajā rakstā aplūkosim šā gada 9. februārī pieņemto Eiropas Savienības Tiesas (EST) spriedumu lietā Nr. C-21/16 (*Euro Tyre*).

Kas ir *VIES*?

*VIES*¹ ir Eiropas Komisijas meklētājprogramma, kas palīdz iegūt datus no visu dalībvalstu PVN datubāzēm. *VIES* izmanto, lai pārbaudītu, vai uzņēmums – sadarbības partneris – ir reģistrēts pārrobežu tirdzniecības darījumiem ES. Meklēšanas rezultātā konstatē, ka konkrētais ES PVN reģistrācijas numurs –

1. pastāv, proti, ir derīgs (sistēma parādīs attiecīgo ES PVN informāciju);
2. nepastāv, proti, nav derīgs (nav reģistrēts attiecīgās valsts datubāzē, kam var būt vairāki iemesli, piemēram, šāda numura nav, nav pabeigta reģistrācija, numurs nav aktivizēts ES iekšējiem darījumiem). Ja sadarbības partneris apgalvo, ka tam ir PVN maksātāja reģistrācijas numurs, bet *VIES* pārbaude to neapstiprina, tad sadarbības partneris var lūgt savas valsts nodokļu administrāciju izsniegt PVN reģistrācijas apliecinājumu. Sadarbības partnerim varētu būt arī pienākums reģistrēties pārrobežu darījumiem ES teritorijā, jo dalībvalstīs nepastāv vienota kārtība šajā ziņā.

Pamatlieta

Euro Tyre ir atbilstoši Nīderlandes tiesību aktiem dibinātas sabiedrības *Euro Tyre BV* filiāle Portugālē. Tā nodarbojas ar dažādu preču zīmu riepu importu, eksportu un tirdzniecību mazumtirgotājiem Portugālē un Spānijā. Spānijas tirgū tā savus pārdošanas darījumus veic daļēji tieši un daļēji ar izplatītāja *Euro Tyre Distribución de Neumáticos SL* starpniecību.

Pamatlieta attiecas uz vairākiem pārdošanas darījumiem, kas laikposmā no 2010. līdz 2012. gadam tika noslēgti ar izplatītāju, kurš šo darījumu veikšanas brīdī bija Spānijā reģistrēts PVN maksātājs. Tomēr Spānijā uz izplatītāju vēl neattiecās iegādēm ES teritorijā piemērojamais PVN režīms un izplatītājs nebija iekļauts *VIES* sistēmā. Tikai 2013. gada 19. martā Spānijas nodokļu administrācija izplatītājam piešķira saimnieciskās darbības veicēja ES teritorijā statusu un ieklāva *VIES* sistēmā ar atpakaļejošu spēku no 2012. gada jūlija.

Euro Tyre šos darījumus deklarēja atbilstoši Portugāles noteikumu par PVN piemērošanu darījumiem ES teritorijā 14. panta a) punktu kā piegādes ES teritorijā, kas atbrīvotas no PVN.

Pēc PVN audita par 2010.-2012. gadu Portugāles nodokļu administrācija atzina, ka Portugāles noteikumu 14. panta a) punktā paredzētie atbrīvojuma nosacījumi nav izpildīti, jo darījumu veikšanas brīdī izplatītājs nebija reģistrēts Spānijā darījumu ES teritorijā veikšanai un nebija iekļauts *VIES* sistēmā.

Tādējādi Portugāles nodokļu administrācija koriģēja PVN, kas *Euro Tyre* bija jāmaksā par laikposmu no 2010. līdz 2012. gadam, pieskaitot nokavējuma procentus. *Euro Tyre* šīs korekcijas apstrīdēja.

Lietas ietvaros uzdotie prejudiciālie jautājumi

1. Vai Direktīvas 2006/112/EK 131. pants un 138. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tas, ka dalībvalsts nodokļu administrācija liez piešķirt preču sūtītājam, kas ir reģistrēts šajā dalībvalstī, atbrīvojumu no PVN par preču piegādi ES teritorijā, jo pircējs, kas ir reģistrēts citā dalībvalstī, nav reģistrēts *VIES* un šajā valstī uz to neattiecas preču iegādei ES teritorijā

piemērojamas PVN režīms, lai arī transportēšanas laikā tam šajā citā dalībvalstī ir derīgs PVN numurs, kas tika izmantots rēķinos attiecībā uz šiem darījumiem, un ir izpildītas būtiskas kumulatīvas prasības par preču piegādi ES teritorijā, proti, tiesības rīkoties ar preci kā īpašiekam ir nodotas pircējam, piegādātājs pierāda, ka preces ir nosūtītas vai transportētas uz citu dalībvalsti, un pēc nosūtīšanas vai transportēšanas preces faktiski tika izvestas no nosūtīšanas dalībvalsts pircējam, kurš ir reģistrēts PVN maksātājs vai juridiska persona, kas rīkojas kā reģistrēts PVN maksātājs dalībvalstī, kas nav dalībvalsts, no kuras tika nosūtītas preces?

2. Vai samērīguma principam pretrunā ir tas, ka direktīvas 138. panta 1. punkts tiek interpretēts tādējādi, ka atbrīvojums nav jāpiešķir tad, ja dalībvalstī reģistrētais nosūtītājs zina, ka citā dalībvalstī reģistrētais pircējs, neraugoties uz to, ka tam šajā citā dalībvalstī ir derīgs PVN numurs, nav reģistrēts *VIES* un šajā valstī uz to neattiecas preču iegādei ES teritorijā piemērojamas PVN režīms, bet ir pārliecināts, ka to reģistrēs ar atpakaļejošu spēku kā saimnieciskās darbības veicēju ES teritorijā?

Spriedums

EST izskatīja jautājumu, vai piegādes ES teritorijā atbrīvošanai no PVN ir nepieciešama reģistrēšanās *VIES* sistēmā.

EST ieskatā direktīvas 131. pants un 138. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie dalībvalsts nodokļu administrācijai liedz atteikt piegādei ES teritorijā piešķirt atbrīvojumu no PVN tāpēc vien, ka piegādes brīdī pircējs, kas reģistrēts galamērķa dalībvalstī un kam ir darījumiem šajā valstī derīgs PVN numurs, nav iekļauts *VIES* sistēmā un uz to neattiecas iegādēm ES teritorijā piemērojamas PVN režīms, lai gan nav nevienas nopietnas norādes uz to, ka būtu notikusi krāpšana, un ir pierādīts, ka atbrīvojuma būtiskie nosacījumi ir izpildīti.

Šajā gadījumā direktīvas 138. panta 1. punkts, to interpretējot samērīguma principa gaismā, ir pretrunā šādam atteikumam arī tad, ja pārdevējs zināja par apstākļiem, kas raksturoja pircēja PVN piemērošanas situāciju, un bija pārliecināts, ka vēlāk pircējs ar atpakaļejošu spēku tiks reģistrēts kā saimnieciskās darbības veicējs ES teritorijā.

Tādējādi EST atzina, ka piegādes ES teritorijā atbrīvošanai no PVN nav būtiski, ka pircējs nav iekļauts *VIES* sistēmā un uz to neattiecas iegādēm ES teritorijā piemērojamas PVN režīms. Šīs ir formālas prasības, kuru neizpilde nevar liegt piegādātājam tiesības atbrīvot piegādes no PVN, ja ir izpildīti direktīvas būtiskie nosacījumi piegādēm ES teritorijā.

¹ Saīsinājums no angļu valodas VAT Information Exchange System – PVN informācijas apmaiņas sistēma